

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๓

บทบรรณาธิการ

คำถาม จำเลยเคยได้รับโทษจำคุกเกินกว่า ๖ เดือน ซึ่งมีโทษความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษและพ้นโทษจำคุกมายังไม่เกิน ๕ ปี หากคดีหลังเป็นการกระทำผิดโดยประมาท ศาลจะรอกการลงโทษให้แก่จำเลยได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๕/๒๕๖๓

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ (ใหม่) ได้เพิ่มหลักเกณฑ์ให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจรอกการลงโทษให้แก่จำเลยได้มากขึ้น จากเดิมที่จำกัดเฉพาะแต่จำเลยที่ไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน หรือเคยต้องโทษจำคุกแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ได้เพิ่มให้จำเลยที่เคยต้องโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน และจำเลยที่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ จากหลักเกณฑ์ที่เพิ่มขึ้นมานั้น แสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้จำเลยที่เคยต้องโทษจำคุกมาในระยะเวลาสั้นและจำเลยที่เคยได้รับโทษจำคุกระยะยาวแต่พ้นโทษมานานแล้ว มีโอกาสกลับตนเป็นพลเมืองดี

จำเลยเคยได้รับโทษจำคุกเกินกว่า ๖ เดือน ในความผิดฐานร่วมกันประกอบกิจการให้สินเชื่อบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาตและเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตรา ซึ่งมีโทษความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และจำเลยพ้นโทษจำคุกมายังไม่เกินห้าปี แม้คดีนี้จะเป็นการกระทำความผิดโดยประมาทก็ตามจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ศาลจะใช้ดุลพินิจรอกการลงโทษให้แก่จำเลยได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ (๒), (๓)

คำถาม เจ้าของบัญชีไม่ตรวจสอบรายการเดินสะพัดทางบัญชีที่ธนาคารส่งให้ทุกเดือน เป็นเหตุให้ไม่ทราบว่ามีคนลักเช็คปลอมลายมือชื่อเป็นผู้ส่งจ่ายแล้วมีผู้นำไปเรียกเก็บเงิน จะถือว่าอยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องติดบทมิให้ยกเรื่องลายมือชื่อปลอมขึ้นเป็นข้อต่อสู้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๒/๒๕๖๓

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๐๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อใดลายมือชื่อในตั๋วเงินเป็นลายมือปลอมก็ดี...ท่านว่าลายมือชื่อปลอม...เช่นนั้นเป็นอันใช้ไม่ได้เลยใครจะอ้างอิงอาศัยแสวงสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด...เพื่อบังคับการใช้เงินเอาแก่คู่สัญญาแห่งตัวนั้น

คนใดคนหนึ่งก็ดี ท่านว่าไม่อาจจะทำได้เป็นอันขาด ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการห้ามในการจะบังคับการจ่ายเงินเอาแก่คู่สัญญาแห่งตัวนั้นหากลายมือชื่อในตัวเงินเป็นลายมือชื่อปลอม แต่ยังคงมีข้อยกเว้นว่า เว้นแต่คู่สัญญาฝ่ายซึ่ง...ถูกบังคับให้เงินนั้นจะอยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องดัดบทมิให้ยกข้อลายมือชื่อปลอม...นั้นขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ซึ่งข้อยกเว้นกรณีการอยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องดัดบทมิให้ยกข้อลายมือชื่อปลอมขึ้นเป็นข้อต่อสู้นั้น อาจเป็นกรณีที่เจ้าของลายมือชื่อที่ถูกปลอมได้แสดงกิริยาอย่างหนึ่งอย่างใดให้คนภายนอกหลงเชื่อว่าลายมือชื่อที่ลงในตัวเงินนั้นเป็นลายมือชื่อที่แท้จริงของตน เป็นเหตุให้บุคคลภายนอกนั้นทำการไปโดยหลงเชื่อตามที่เจ้าของชื่อแสดงออกมาจนอาจเป็นที่เสียหายแก่เขา เจ้าของลายมือชื่อที่ถูกปลอมจะไปอ้างในภายหลังว่าลายมือชื่อนั้นปลอมให้เป็นการเสียหายแก่เขาไม่ได้

การที่โจทก์ไม่ระมัดระวังในการดูแลรักษาแบบพิมพ์เช็คพิพาทอย่างวิญญูชนที่พึงกระทำ และโจทก์ไม่ใช้ความระมัดระวังตรวจสอบจำนวนเช็คและใบแจ้งหนี้ที่จำเลยที่ ๑๐ (ธนาคาร) ส่งให้ตรวจสอบทุก ๆ เดือน นั้น เป็นเพียงการไม่ใส่ใจในความเสียหายของตนเองที่อาจมีขึ้นจากการไม่ใช้ความระมัดระวังและตรวจสอบในเรื่องดังกล่าว ซึ่งมีใช้การแสดงกิริยาอย่างหนึ่งอย่างใดโดยตรงต่อพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ แล้วเป็นผลโดยตรงให้พนักงานของจำเลยที่ ๑๐ หลงเชื่อว่าลายมือชื่อที่ลงในเช็คแต่ละฉบับเป็นลายมือชื่อที่แท้จริง การกระทำดังกล่าวของโจทก์จึงมิได้อยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องดัดบทมิให้ยกข้อลายมือชื่อปลอมนั้นขึ้นเป็นข้อต่อสู้จำเลยที่ ๑๐ ที่จำเลยที่ ๑๐ ประกอบธุรกิจการธนาคารพาณิชย์เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน การจ่ายเงินตามเช็คที่มีผู้มาขอเบิกเงินจากธนาคารเป็นงานส่วนหนึ่งของจำเลยที่ ๑๐ ซึ่งจะต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำจำเลยที่ ๑๐ ย่อมมีความชำนาญในการตรวจสอบลายมือชื่อในเช็คว่าเป็นลายมือชื่อของผู้สั่งจ่ายหรือไม่ยิ่งไปกว่าบุคคลธรรมดาทั้งต้องมีความระมัดระวังในการจ่ายเงินตามเช็คยิ่งกว่าวิญญูชนทั่ว ๆ ไป การที่จำเลยที่ ๑๐ จ่ายเงินตามเช็คพิพาททั้ง ๑๓ ฉบับ ซึ่งเป็นเช็คที่มีการปลอมลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายให้แก่ผู้ที่นำมาเรียกเก็บเงินทั้งที่มีตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจสั่งจ่ายของโจทก์ที่ให้ไว้แก่จำเลยที่ ๑๐ กับมีเช็คอีกหลายฉบับที่โจทก์เคยสั่งจ่ายไว้อยู่ที่จำเลยที่ ๑๐ จึงเป็นการขาดความระมัดระวังของจำเลยที่ ๑๐ ผู้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ถือได้ว่าการจ่ายเงินตามเช็คพิพาทดังกล่าวเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑๐ เอง เมื่อลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายในเช็คเป็นลายมือชื่อปลอม ไม่ใช่ลายมือชื่อผู้มีอำนาจสั่งจ่ายของโจทก์จำเลยที่ ๑๐ จึงไม่หลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๐๐๔ วรรคหนึ่ง และแม้โจทก์มิได้ทักท้วงรายการเดินสะพัดทางบัญชีและแจ้งให้จำเลยที่ ๑๐ ทราบก็ตาม แต่การกระทำของโจทก์มิได้เป็นผลโดยตรงที่ทำให้จำเลยที่ ๑๐ จ่ายเงินตามเช็ค

พิพาทไปโดยประมาณเงินเล่า จำเลยที่ ๑๐ ย่อมต้องรับผิดชอบใช้เงินตามเช็คพิพาทคืนแก่โจทก์ตาม มาตรา ๑๐๐๘ วรรคหนึ่ง

คำถาม ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบซึ่งออกจากหุ้นส่วนไปแล้วจะยังต้อง รับผิดชอบในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนจำกัดได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนได้ออกจากหุ้นส่วนหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๑/๒๕๖๒ ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด เดิมโจทก์ มีหุ้นส่วน ๒ คน คือ จำเลยเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบและนายสมนึกเป็นหุ้นส่วน จำพวกจำกัดความรับผิดชอบ ต่อมาเมื่อมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงให้นายสมนึกเป็นหุ้นส่วน จำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบและจำเลยเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบ และต่อมาเมื่อ มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงให้บริษัทบ้านตาลโฮลดิ้ง จำกัด เข้ามาเป็นหุ้นส่วนจำพวก จำกัดความรับผิดชอบแทนจำเลยที่ออกจากการเป็นหุ้นส่วนของโจทก์ ในระหว่างที่จำเลยยังคงเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบของโจทก์ โจทก์โดยจำเลยและนายสมนึก ขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของโจทก์ให้แก่นายสำราญ โจทก์ชำระภาษีแล้ว ต่อมา กรมสรรพากรแจ้งโจทก์ว่าชำระภาษีไม่ถูกต้องให้ชำระภาษีที่ยังขาด เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และภาษีบำรุงท้องที่ ๑,๔๐๗,๕๔๘.๒๕ บาท โจทก์ชำระให้แก่กรมสรรพากรครบถ้วนแล้ว

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่า จำเลยต้องรับผิดชอบในหนี้ค่าภาษีอากร ค้างชำระของโจทก์หรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่า หนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ในขณะที่จำเลยยังคงเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบของ โจทก์ โจทก์และจำเลยยังไม่ทราบเรื่องที่มีการเสียภาษีไม่ถูกต้อง ต่อมาวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘ (ที่ฎีก ๒๕๖๖) โจทก์จดทะเบียนให้จำเลยออกจากการเป็นหุ้นส่วนของโจทก์โดยมีการ คืนจำนวนลงหุ้นแก่จำเลย ๒๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท หากโจทก์และจำเลยทราบเรื่องที่เสียภาษี ไม่ถูกต้องเสียก่อน จำเลยก็จะได้รับจำนวนลงหุ้นคืนน้อยกว่าจำนวนดังกล่าว เมื่อหนี้ค่าภาษี อากรค้างชำระเกิดขึ้นในขณะที่จำเลยยังคงเป็นหุ้นส่วนของโจทก์ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบในหนี้ ค่าภาษีอากรค้างชำระในฐานะหุ้นส่วนของโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๕๑ โจทก์ขอปรับที่จะใส่เบี้ยเรียกเอาเงินที่ชำระแทนไปก่อน ๗๐๓,๗๗๔ บาท จากจำเลยได้ นั้น เห็นว่า เมื่อห้างหุ้นส่วนจำกัดจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแล้วย่อมมีสถานะเป็น นิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนตามมาตรา ๑๐๑๕ ทรัพย์สินและหนี้สินของห้างหุ้นส่วน จำกัดย่อมมิใช่ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้เป็นหุ้นส่วนโดยตรง ส่วนการที่ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งออกจาก

หุ้นส่วนไปแล้วจะยังคงต้องรับผิดในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนได้ออกจากหุ้นส่วนไปตามมาตรา ๑๐๕๑ นั้น เป็นกรณีที่บทบัญญัติดังกล่าวมุ่งหมายจะใช้บังคับแก่ห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งหุ้นส่วนทุกคนจะต้องรับผิดร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวนในการชำระหนี้อันได้ก่อขึ้นเพราะจัดการไปในทางที่เป็นธรรมดาการค้าขายของห้างหุ้นส่วนนั้นแตกต่างจากผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดซึ่งจะมีความผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัดตามมาตรา ๑๐๗๗ (๑) และในระหว่างที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดยังมีได้เลิกกัน เจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนจำกัดย่อมไม่มีสิทธิที่จะฟ้องร้องผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดตามมาตรา ๑๐๙๕ วรรคหนึ่ง แต่หากห้างหุ้นส่วนจำกัดเลิกกันแล้ว ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดต่อเจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนจำกัดย่อมจำกัดอยู่เพียงจำนวนลงหุ้นที่ยังค้างส่งหรือได้ถอนไปจากสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนจำกัดกับเงินปันผลซึ่งได้รับไปแล้วโดยทุจริตและฝ่าฝืนต่อข้อห้ามที่มีให้แบ่งเงินปันผลหรือดอกเบีย้นอกจากผลกำไรซึ่งห้างหุ้นส่วนจำกัดทำมาค้าได้ตามมาตรา ๑๐๙๕ วรรคสอง (๑) (๒) และ (๓) เท่านั้น กรณีจึงไม่อาจนำมาตรา ๑๐๕๑ มาใช้บังคับแก่หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัดได้ตามมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง แม้หนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระของโจทก์จะเกิดขึ้นในระหว่างที่จำเลยยังคงเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดของโจทก์ก็ถือมิได้ว่าเป็นหนี้สินของจำเลย เมื่อจำเลยออกจากการเป็นหุ้นส่วนของโจทก์ไปแล้วโดยมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงให้บริษัทบ้านตาลโฮลดิ้ง จำกัดเข้ามาเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดแทนจำเลยในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันย่อมต้องถือว่าความเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดของจำเลยได้ถูกแทนที่โดยบริษัทบ้านตาลโฮลดิ้ง จำกัด แล้ว แม้จำเลยจะได้รับเงินจากการถอนหุ้นด้วย แต่ก็เพียงการจ่ายเงินเพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างจำเลยกับโจทก์และนายสมนึก ตามสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๖๗/๒๕๕๖ ของศาลชั้นต้น และได้ความตามคำขอจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนว่าจำนวนลงหุ้นของจำเลยถูกแทนที่ด้วยจำนวนลงหุ้นของบริษัทบ้านตาลโฮลดิ้ง จำกัด เช่นกัน หนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระที่โจทก์ชำระให้แก่กรมสรรพากรไปนั้นจึงเป็นค่าใช้จ่ายของโจทก์ที่จะต้องนำไปคิดคำนวณกำไรขาดทุนในระหว่างผู้ที่ยังคงเป็นหุ้นส่วนกันต่อไปตามสัญญาหุ้นส่วน โจทก์จะนำหนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระดังกล่าวมาไล่เบี้ยเอาแก่จำเลยไม่ได้ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดในหนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระของโจทก์

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ